

СИЛАБУС
з дисципліни
«Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення, мова викладання - українська
Викладачі	Михальська Юлія Анатоліївна
Профайл викладачів	http://k-psmpokr.kpnu.edu.ua/
E-mail:	mykhalska@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=749
Консультації	

2. Анотація до курсу

Анотація. «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» є нормативною навчальною дисципліною, дисципліною професійної підготовки, на вивчення якої передбачається 120 год., з яких для денної форми навчання: 48 аудиторних год. (20 лекц. год., 28 практ. год.), 72 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання: 16 аудиторних год. (6 лекц. год., 10 практ. год.), 104 год. самостійної роботи.

3. Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» є формування у студентів основоположних знань, спрямованих на адекватний вибір методів медико-педагогічної корекції і компенсації сенсорних і мовленнєвих порушень; знайомство студентів з анатомо-фізіологічними особливостями мовленнєвої та сенсорної системи, з причинами і основними симптомами порушень сенсорних систем і мовлення у дітей, лікуванням і профілактикою даної патології; формування уявлення про основні методи і прийоми дослідження сенсорних систем; опанування системою знань про використання методів корекції і компенсації слуху зору, розвитку мовлення і загального розвитку дитини; формування у студентів знань, умінь та навичок з даної дисципліни.

4. Основні підходи до вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладача і студента.

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання: інтегральна, загальна (10) та фахові компетентності спеціальності (02, 03, 10, 11):

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і практичні проблеми в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, або у процесі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає створення та застосування нових цілісних знань та професійної практики при психолого-педагогічній корекції дітей з порушеннями мовлення дошкільного віку у загальноосвітніх дошкільних навчальних закладах інклюзивного призначення, інтегрованих групах та класах при загальноосвітніх дошкільних закладах, реабілітаційних центрах, спеціальних дошкільних закладах.

Загальні компетентності: здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.

Фахові компетентності: вміння добирати оптимальний діагностичний інструментарій для психолого-педагогічного вивчення дитини з особливими освітніми потребами та використовувати його на практиці; здатність правильно визначати ступінь та структуру порушення, особливості індивідуального розвитку дитини; вміння здійснювати психолого-педагогічне вивчення сім'ї, в якій виховується дитина з особливими освітніми потребами. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з особливими освітніми потребами в спеціальних та інклюзивних закладах загальної середньої та дошкільної освіти; реабілітаційних установах тощо. Здатність до застосування професійних медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційного, навчально-реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. Здатність оцінити структуру дефекту при психофізіологічних порушеннях (мовлення, інтелекту, функцій опорно-рухових та сенсорних систем).

Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в є діти з особливими освітніми потребами.

За результатами вивчення дисципліни студент має:

знати:

- загальний план будову і функціонування мовленнєвих та сенсорних систем;
- основні анатомічні структури органів слуху, зору і мовлення у дітей;
- основні фізіологічні функції органів слуху, зору і мовлення у дітей;
- значущість стану слухового і мовленнєвого апарату і відповідно слухового, зорового і мовленнєвого сприйняття і усієї сигнальної системи в цілому для розвитку дитини;
- вікові особливості органів слуху, зору і мовлення у дітей;
- особливості класифікації і характеристики стійких порушень слуху і зору у дітей;
- основні причини вроджених і набутих порушень слуху і зору у дітей;
- основні лікувальні і профілактичні заходи при порушеннях слуху і зору у дітей.

вміти:

- володіти методиками дослідження органів слуху і мовлення;
- аналізувати результати дослідження слухової і зорової функції;
- виявляти психофізичні особливості діяльності дітей з сенсорними і мовленнєвими порушеннями і грамотно проводити гігієнічні і лікувальні заходи;
- визначати види патології і аномалії розвитку органів слуху і мовлення;
- аналізувати різні патології периферичних відділів слухової, зорової і мовленнєвої систем і причини, що призводять до стійких порушень;

оволодіти навичками:

- простими методами дослідження слухових, мовних і зорових функцій у дітей;
- методами профілактики, гігієни, корекції і реабілітації різних розладів зорової, слухової і мовленнєвої систем у дорослих і дітей;
- здійснювати раннє виявлення сенсорних порушень у дітей.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1-й	1-й
Семестр вивчення	2-й	1-й
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 годин	120 годин
Кількість годин навчальних занять	48 годин	16 годин
Лекційні заняття	20 годин	6 годин
Практичні заняття	28 годин	10 годин
Семінарські заняття	—	—
Лабораторні заняття	—	—
Самостійна та індивідуальна робота	72 годин	106 години
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

7. Організація навчання.

Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення 9 тем. Організація навчання передбачає також самостійну навчальну роботу студентів.

Змістовий модуль 1. Мовленнєві та сенсорні системи в нормі та при патології.

Тема 1. Загальна характеристика сенсорних систем - 2 год. лекц., 4 год. практ. зан., 8 год. самост. роб.

Тема 2. Сомато-вісцеральні сенсорні системи - 2 год. лекц., 2 год. практ. зан., 7 год. самост. роб.

Тема 3. Будова та функції зорової сенсорної системи - 2 год. лекц., 2 год. практ. зан., 7 год. самост. роб.

Тема 4. Будова слухового аналізатора - 2 год. лекц., 2 год. практ. зан., 7 год. самост. роб.

Тема 5. Фізіологія слухового аналізатора - 2 год. лекц., 2 год. практ. зан., 7 год. самост. роб.

Тема 6. Будова і функція мовленнєвого апарату - 2 год. лекц., 4 год. практ. зан., 9 год. самост. роб.

Тема 7. Методи дослідження органів мовлення і слуху - 2 год. лекц., 4 год. практ. зан., 9 год. самост. роб.

Тема 8. Порушення будови та рухливості органів артикуляції - 2 год. лекц., 4 год. практ. зан., 9 год. самост. роб.

Тема 9. Патологія органів мовлення і слуху - 4 год. лекц., 4 год. практ. зан., 9 год. самост. роб.

Рекомендована література.

Основна

1. Анатомія, фізіологія та патологія органів слуху і мовлення : навч. посібник для студ. ф-ту дошк. та корекц. освіти / уклад. Н. П. Голуб. – Умань : Візаві, 2015. – 116 с.

2. Боярчук О. Д. Анатомія, фізіологія и патологія органів слуху та мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.Д.Боярчук. – Луганськ: Альма-матер, 2008. – 175 с.

3. Физиология сенсорных систем: учебное пособие для вузов / Под общей ред. Я.А. Альтмана. – СПб. : «Паритет2, 2003. – 352 с.

4. Яковлева С.Д. Анатомио-фізіологічні та клінічні основи дефектології: Навчальний посібник / С.Д. Яковлева. – Херсон: Персей, 2001. – 268 с.

Додаткова

1. Бадалян Л.О. Невропатология: Учеб. для студентов / Л.О. Бадалян. – М. : Просвещение, 1987. – 317 с.

2. Маркова Т.О. Сенсорные системы человека. Ч. I (учебное пособие) / Т.О.Маркова, Н.В. Репш. Уссурийск: ФГАОУ ВПО ДВФУ (Школа педагогики), 2013. – 36 с.

3. Смирнов В.М. Физиология сенсорных систем и высшая нервная деятельность: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.М. Смирнов, С.М. Будылина. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 304 с.

4. Сапин М. Р. Анатомия и физиология детей и подростков [Текст]: учебное пособие для вузов/М. Р. Сапин, З. Г. Брыксина. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.:Академия,2005. – 432 с.

5. Швецов А. Г. Анатомия, физиология и патология органов слуха, зрения и речи: Учебное пособие / А.Г.Швецов. – Великий Новгород, 2006. – 68 с.

8. Вимоги до оцінювання

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетентностей навчання, що містяться в ОНП.

Кількісне оцінювання результатів навчання

Поточний контроль	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Екзамен	Сума
20 балів	10 балів	30 балів	40 балів	100 балів

9. Політика курсу.

Освоєння дисципліни «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення» передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять; активність під час занять; здача завдань у встановлені терміни; бути терпимим, відкритим і доброзичливим; - конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях; бути пунктуальним і обов'язковим.

Неприпустимим є пропуски з неповажних причин; користування телефонами під час занять; списування.

Якщо в силу будь-яких поважних причин ви були відсутні під час проведення контрольного заходу, вам надається можливість пройти його в додатково призначений викладачем час.

Поточний контроль (20 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях – 12.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до

навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою передготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Самостійна робота (10 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснює на консультаціях, практичних заняттях. Максимальна оцінка за самостійну роботу оцінюється в 10 балів.

Модульна контрольна робота (30 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. Модульна контрольна робота складається з трьох теоретичних питань, кожне оцінюється у 10 балів. Таким чином за модульну контрольну роботу студент може отримати 30 балів.

До написання МКР допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Екзамен

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях; не виконав або виконав МКР, завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до екзамену.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком навчального процесу.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у формі екзамену, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.